

Rechtvaardige wereld

Uit: *Handleiding Slachtofferhulp, Stichting Slachtofferhulp Midden-Limburg* (januari 1993)

Hoofdstuk 2, pagina 25 en 26

In de alledaagse leefwereld zijn veel zaken routinematig en onproblematisch. Elke aktie die regelmatig herhaald wordt, krijgt een patroonmatig karakter en kan gereproduceerd worden met een minimum aan inspanning. De aktie wordt vanzelfsprekend.

Door deze gewoontevorming neemt het aantal keuzes af, zodat niet konstant allerlei overwegingen gemaakt behoeven te worden. Deze gewoontevorming wordt in schema's vastgelegd.

Deze schema's zijn nodig om de interactie op een bepaald niveau van veronderstellingen omtrent de ander te laten starten. Men voorspelt elkaars gedrag ermee.

Zo heeft men een bepaald schema in het hoofd van een politieman of een bakker.

Als deze schema's beschikbaar zijn voor alle leden van een groep spreken we van instituties.

Een van die instituties is het geloof in een rechtvaardige wereld.

Instituties worden geobjektiveerd, ze bestaan buiten de individuen om en bezitten een eigen realiteit. Voor de kinderen wordt het in de eerste fase van hun socialisatie "de wereld". De institutie wordt ervaren als objektieve realiteit: 'Het was er voor mijn geboorte en zal er na mijn dood nog zijn. Door het socialisatieproces worden de instituties een deel van jezelf. Ze worden geïnternaliseerd'. De institutie "geloof in een rechtvaardige wereld" wordt door kinderen al snel eigen gemaakt. Kreten als "eerlijk duurt het langst" en "loon naar werken" zijn al vlug onderdeel van jezelf.

Dit geloof in een rechtvaardige wereld komt in het geloof zeer sterk tot uiting.

Op de dag des oordeels zal iedereen gewogen worden en krijgen wat hem toekomt.

Een wereld zonder dit geloof in een rechtvaardige wereld zou praktisch onleefbaar zijn. Veel situaties die we nu routinematig afhandelen, zouden dan elke keer opnieuw bekeken dienen te worden. Met het geloof in een rechtvaardige samenleving kun je op lange termijn investeren met het vertrouwen loon naar werken te krijgen.

Een misdrijf geeft een sterke aanwijzing voor het feit dat de samenleving niet rechtvaardig is. De institutie "rechtvaardige wereld", waardoor routinematig handelen mogelijk is, staat ter discussie. Elke situatie die hierop betrekking heeft, verliest met het uitvallen van deze institutie haar routinematig karakter en dient opnieuw bekeken te worden. De routinematige zekerheid wordt als het ware onder je weggeslagen.

De bedreiging van de institutie "geloof in een rechtvaardige wereld" kan op een tweetal manieren overeind worden gehouden.

1. Je stelt dat de samenleving er met behulp van politie en justitie alles aan doet om rechtvaardig te zijn. Je accepteert echter dat deze rechtvaardigheid soms geschonden wordt en daar waar dit gebeurt neemt de samenleving de verantwoordelijkheid op zich om de slachtoffers te helpen.

2. Je houdt vast aan het idee dat je in een rechtvaardige wereld woont. Er is geen plaats voor slachtoffers, want zij zijn het bewijs v.an de onvolmaaktheid van de samenleving. Je gaat ervan uit dat het slachtoffer iets gedaan heeft waardoor hij zijn lot verdient. Zo is de wereld dus toch rechtvaardig.

...